

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

РОЛЬ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Черкаський А.В., к.і.н., доцент.

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

У світі волонтерство є важливим компонентом успішного соціального розвитку особистості. Волонтерський рух прийнято вважати одним із методів культурно-виховної роботи з молоддю. За кордоном добровольча діяльність сприймається як соціально значуща, як внесок у соціальний сектор та економічний розвиток суспільства. До неї ставляться як до трансляції цінностей та традицій і як до можливості інтеграції у суспільство незахищених груп громадян. У нашій країні, незважаючи на глибокі культурні традиції, волонтерська діяльність поки що не стала настільки поширеною та загальноприйнятою нормою поведінки. При цьому відомо, що волонтерство сприяє формуванню просоціальних життєвих стратегій, успішній побудові міжособистісних взаємин, є джерелом соціальних зв'язків, цікавого дозвілля, а також дає основу стати професіоналом у тій чи іншій діяльності людини.

Методи та процедура дослідження. В основу дослідження покладено теоретичні *методи*: аналіз й узагальнення наукових джерел з проблем вивчення волонтерського руху в Україні а також емпіричні методи соціологічного дослідження.

Результати. Звертаючись до теми соціального волонтерства, насамперед необхідно дати визначення термінам, що використовуються «волонтер», «волонтерство». Слово «волонтер» походить від французького *votontaire*, яке, своєю чергою, походить від латинського *voluntaries* і у дослівному перекладі означає «доброволець», «бажаючий». Первинне значення слова «волонтер» – це той, хто добровільно надає себе для певної мети та діяльності. Благодійництво як явище на території сучасної України почало формуватися у VI ст. на засадах християнських настанов милосердя та любові до ближнього [Лях, 2012]. Спочатку цей термін позначав добровільний вступ на військову службу. До XIX ст. військове значення слова «волонтер» втрачено та змінилося на синонім альтруїзму. В Україні волонтерство з'явилося на початку 90-х минулого століття, а офіційно його визнано Постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 року [Постанова Кабінету Міністрів України, 2003]. Серед волонтерів переважну більшість (понад 80%) складає молодь віком від 15 до 19 років, а понад 72% волонтерів – жінки. До осені 2014 р. наймасовішим волонтерським проектом в історії України було Євро-2012 [Тохтарова, 2014]. Волонтерська діяльність на даний час класифікується за чотирма типами (взаємодопомога, філантропія, захист інтересів та участь в управлінні), кожен з яких має місце

в структурі волонтерської діяльності нашого суспільства [Зелена книга української благодійності, 2015].

Розвиток волонтерського руху та реалізація волонтерської діяльності в Україні здійснюється на основі і за рахунок функціонування трьох типів організацій, які використовують працю добровільних помічників і представлені державними установами, громадськими об'єднаннями і групами взаємодопомоги [Клименко, 2015]. У сучасному вживанні волонтерство так само відноситься до існуючої соціальної практики, яка передбачає, що людина виконує соціальну чи благодійну діяльність у позаробочий (позаурочний) час і без фінансової винагороди. Безумовно, існують різні методи заохочення такої діяльності, але, як правило, вони мають моральний чи психологічний характер. Сьогодні під терміном «молодіжне волонтерство» слід розуміти:

- залучення молодих людей до соціальної практики;
- розвиток соціальної активності молоді;
- розвиток позитивного ставлення молодих до позитивних цінностей суспільства;
- розвиток механізмів та форм трансляції інформації, актуальної для життя молоді, у молодіжній аудиторії [Лях, 2010].

Однією з першочергових проблем, що виникають у молодіжному середовищі, є досить різнобічно вивчена, але актуальна проблема соціалізації та виховання молоді через формування цінностей волонтерства, необхідність вирішення якої визначається декількома причинами.

По-перше, волонтерська діяльність молоді відбувається на вирішальному для неї життєвому етапі, коли формуються світогляд, провідні моральні цінності та пріоритети, закладаються основи соціальної поведінки тощо. Молоде покоління завжди характеризується мобільністю, здатністю до активних дій, соціокультурним потенціалом.

По-друге, волонтерство є важливою умовою соціалізації та самореалізації молодої людини, відповідаючи її соціально-психологічним потребам бути членом суспільства, групи, підтримувати цінності та мету добровольчої ініціативи.

По-третє, волонтерство постає як необхідність соціалізації та виховання підростаючого покоління [Кулініч, 2014].

Слід зазначити, що інститут волонтерства найактивніше реалізується у соціально-культурної діяльності молодіжних волонтерських організацій та рухів, соціально-культурних об'єднань, т.я. волонтерська ініціатива найчастіше проявляється в умовах проведення дозвілля молодих людей [Кавилін, 2015].

У зв'язку з цим серед обов'язкових умов удосконалення, підвищення ефективності процесу формування цінностей волонтерства як прояву гуманізації суспільства в аспекті виховання та соціалізації молоді за

допомогою функціонування інституту волонтерства ми можемо виділити такі:

1. Реалізація спеціальних суспільно-значущих заходів:

- залучення молоді до добровольчої діяльності волонтерських організацій та рухів, волонтерських загонів, соціально-культурних об'єднань;

- організація соціальних акцій, благодійних програм та проектів, фестивалів та конкурсів, спрямованих на активне формування позитивного ставлення молоді до волонтерської діяльності, а також на підтримку добровольчих ініціатив;

2. Інформаційно-методичне забезпечення діяльності молодіжних соціально-культурних об'єднань, волонтерських організацій, загонів та рухів:

- створення сприятливого інформаційного середовища щодо обізнаності молодих людей про волонтерські проекти, ініціативи, заходи соціального спрямування, підвищення рівня рекламного супроводу діяльності соціально-культурних об'єднань, волонтерських молодіжних організацій, загонів, рухів, що сприяють зміцненню іміджу та позитивної репутації у місцевій спільноті (запрошення засобів масової) інформації на спеціальні благодійні акції, програми, розміщення щитів із досягненнями волонтерського руху та конкретних волонтерів, інформування у соціальних мережах та ін.);

- видання та розповсюдження інформаційних буклетів з питань формування цінностей волонтерства, виховання та соціалізації молоді на основі добровольчих ініціатив;

- проведення науково-практичних конференцій, семінарів, майстер-класів, круглих столів, зустрічей та інших інформаційних заходів за участю фахівців з волонтерської діяльності, політиків, правоохоронців, соціальних, медичних працівників, психологів, педагогів та ін.;

3. Залучення молоді до науково-дослідної роботи, спрямованої на підвищення ефективності досягнення цілей волонтерської діяльності та вирішення проблем формування цінностей волонтерства:

- залучення молодих волонтерів до діяльності наукових товариств, залучення до участі у науково-практичних конференціях, семінарах та практикумах відповідної тематики;

- організація науково-дослідної діяльності волонтерських загонів;

- створення експериментальних майданчиків для розробок та апробування нових форм волонтерської роботи.

4. Організація соціально-психологічної підтримки волонтерів:

- Забезпечення психологічної безпеки волонтерів;

- надання соціально-психологічної допомоги у процесі волонтерської діяльності;

- Проведення індивідуального консультування молоді з питань реалізації волонтерських завдань;

- Організація тематичних зустрічей соціально-психологічної спрямованості зі спеціалістами-практиками.

Висновки. Таким чином, формування цінностей волонтерства в аспекті виховання та соціалізації молодих людей має виправдовувати призначення волонтерської діяльності, здійснюючи молодіжну політику України, виконуючи основні її цілі та завдання, задовольняючи соціальні та мотиваційні потреби особистості до добровольчості як важливої характеристики ціннісно-мотиваційної сфери молоді.

В умовах розуміння необхідності вживання дієвих заходів щодо підвищення ефективності процесу формування цінностей волонтерства в аспекті виховання та соціалізації молоді необхідна розробка його цілісної системи з оптимізації діяльності молодіжних соціально-культурних об'єднань, волонтерських організацій, загонів та рухів.

Література

1. Зелена книга української благодійності – 2014 / Асоціація благодійників України за підтримки ІАЦ «Громадський простір». Упорядник — К. Соболева-Зоркіна. — Київ, 2015. — С. 14, 41, 43
2. Зливков В., Лукомська С. (2015). Психологічні особливості волонтерської діяльності у сучасній Україні : мотиваційний аспект. *Науковий вісник МНУ ім. В.О. Сухомлинського. Психологічні науки*, 2(15), 40.
3. Кавилін О. А. Динаміка політичної участі молоді в незалежній Україні // *Гілея: науковий вісник : збірник наукових праць / Укр. акад. наук, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова.* — 2015. — № 93. — С. 361—364.
4. Клименко І. В., Качор У. М. Психологічні особливості сприймання звернень про благодійну матеріально-технічну допомогу // *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки.* — Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2015. — № 2 (27)
5. Кулініч Д. Волонтерство як феномен небайдужого суспільства // *Бібліосвіт : інформаційний вісник.* — Державна бібліотека України для юнацтва, 2014. — № 4 (52) (12 вересня). — С. 16–21
6. Лях Т. Л. Волонтерство / За заг. ред. І. Д. Зверєвої. — Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. — С. 124–128
7. Тохтарова І. М. Волонтерський рух в Україні: шлях до розвитку громадянського суспільства як сфери соціальних відносин // *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування.* — 2014. — № 2

172.	Черкаський А.В. РОЛЬ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	592
173.	Черняк Г.А. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	596
174.	Євтушевська О.О., Скляр Л.Б., Дашевська Є.М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПДВ.....	600
175.	Євтушевська О.О., Скляр Л.Б., Фіцева В.О. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	603
176.	Євтушевська О.О. ПЕРВИННІ ДОКУМЕНТИ ТА СТРОК ЗБЕРІГАННЯ – ЗМІНИ 2023.....	606
177.	Євтушевська О.О., Андрєєва М.В. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	609
178.	Євтушевська О.О., Пелещук М.А. ОСОБЛИВОСТІ АВТОМАТИЗОВАНОГО ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	612
179.	Маркова Т.Д., Домброван Я.Ю., Гондзя О.М. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЙОГО ТРАНСФОРМАЦІЯ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	614
180.	Ольшєвська О.В., Волкова А.Ю., Бардук А.В. ДІДЖИТАЛ-ОБЛІК ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БІЗНЕСУ.....	617
181.	Ткачук Г.О., Сарієва Г.І. БАНКІВСЬКА СФЕРА: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ НА УМОВАХ «СПОТ».....	620
182.	Ткачук Г.О., Величко О.М., Яценко Н.Г. УРЯДОВА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	623
183.	Ткачук Г.О., Зеленьак В.В., Мусатенко Є.В. ПРОБЛЕМИ РЕАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ	627
184.	Gangan Svetlana, Burbulea Rodica, Gangan Iulian CONCEPTUALIZĂRI ÎN DETERMINAREA LOCULUI ȘTIINȚEI MARKETINGULUI ÎN TEORIA DEZVOLTĂRII ECONOMICE DURABILE...	630